

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULLATTÓ TARTALMU HETILAP.

Egyes száma...

Lapunk számára külföldi hirdemények eljog: Hassenstein és Vogler Hamburg és Altonában; Molien Ottó, majna-meliki Frankfurthban; Oppelik A. Bécében; Laflite Bullier és társa Párisban; Goldberger A. T. Berlinben.

Gyümölcs- és terménykiállítás Debreczenben.

Nem lehet mondanunk, hogy a téli gyümölcsök teljes kifejlődése a jelen év valami kedvező lett volna s ép ezért méltán ámulat fogta el a legkedvesebb meglepetés érte a szemlélőket, kik a múlt hó 31-ken s e hó 1-jén és 2-kán a kaszinó nagytérmeből rugóztúzt gyümölcs- és termény-bazárba belétek.

tattak. Ezen összejáratás érdeme, kertészeti egyetlünk egyik bugzó s tevékeny tagja Kacsokvics Iván uré, ki mindvégig ertvedés nélkül buzgólkodott a kiállítás legnagyobb csináló rendezésén is.

A gyümölcs-, bor- és terménybíró bizottságok, megbiztatásukhoz híven, a kiállítás több napján át folytatták a kiállított tárgyak felirátalkat, mit is a kiállítás utolsó napján végeztek be. Eredményét lapunk közlekedni számában részletesen közölni fogjuk, azon tisztelt kiállított megemléstől, kik magukat gyümölcsök vagy terményekért dícséretre érdemelték. Örömmel tapasztaltuk azon szép érdeklődést, melyet még a vidék is tanusított a kiállítás iránt. Ha évről évre így ragaszkodás és részvét kísér a kiállítás bugzó törekvését: nem kételkedünk, hogy Debreczen és vidéke a hazai gyümölcsészet központja leendő.

Rózsá-ültetés.

(F. G.) A rózsák ültetése legalkalmasabb idő az ősz és pedig október közepétől november végéig. Ez alól kivételt tesznek a fölött nőtt téra — mogoró (noisette) — mindinyiló-bourbon — és lawrence-rózsák; mert ezek a telet szabadban ki nem bírják. Ellenben ugyanezeket, ha derék alanya olatattak, bizvást ki lehet iltetni ősszel, csak ne hagyjuk ezeket kelő téli takaró nélkül.

Az őszi iltetés jó következményeit a tavasz csaknem kézfelfoghatól bizonyítja. Az ősszel iltetett rózsá mindjárt tavasszal oly szépen hajt, első virága is már oly tökéletes, hogy öröm azt nézni s az ősszel iltetett rózsák közül igen kevés van, amely meg ne eréd volna. A rózsá ugyanis gyökereiben mindig folytatja munkásságát s az ősszel iltetett rózsá tavaszig már sok gyökeret fejlesztet, míg a tavasszal iltetettnek még csak akkor kell a lényeges munkához kezdenie.

Az iltetés így meg legjobban. A rózsának szánt helyen gyökereit mért szélességre s legalább 1 1/2 láb mélységi gödört ásunk, melynek fenekére jó istálló — vagy pedig vegy-trágyával kevert földet hintünk. E rétegre egy másik réteget hánynak a kiásott földből s úgy iltetjük a rózsát bele, gyökereit szélesen és egyaránt kinyújtóztatva. A többi kiásott földet más jöféle földdel keverjük s a keverékkel kitöltjük fel a gödört a többi földdel együtt s azonnal derékra an leöntözük. A földet talpon nem kell. A leiszapolással a földön parányai oda mosodnak a gyökerekéhez s a siker biztos. Némelyek a gyökereket kurtyítják. Mi örülnék, mikor ép dús gyökereket látunk s csak akkor metszik elies metszéssel, a melyek netalán megsérültek volna.

Ha a messziről jött iltetendő rózsák kissé szárazak s a fiatal fán a köré ráncos, akkor tanácsos a gyökereket kiültetés előtt 1/2 — 1 óráig vízbe tenni, mire felüldünek.

Ha ősszel az idő még száraz, akkor jó cselekszünk, ha iltetés után mindjárt másnap a rózsákat lefektetjük, földdel betakarjuk s a fagyok beálltával még jobb takarót szerzünk s borítunk rájuk.

Tavasszi iltetésnél a sikert egyedül a mindennapi öntözés képes némileg biztosítani.

Töröl nőtt finomabb rózsákat legjobb ősszel cserépekbe iltetni s világos fagymentes helyen teleltetni: de vigyáznunk kell nehogy idő előtt tavasz érezenek s kihajtsanak. Tavasszal azután földestől ki lehet ezeket iltetni a szabadba.

Nemes rózsák koronáit ősszel átültetésekor nem szeretik nyíráltni, hanem tavasszal rá, mihelyt a téli takaró alól kivittük. Alvó, vagy vakszemre szemzett, vagy ottott magoncokat vagyis vadoncokat, bizvást ki lehet iltetni ősszel s a fagy beálltával 1/2 láb földet borítunk rájuk, mely tavasszal ismét el-takaríttatik.

A rózsákat nem jó mélyen iltetni. Alant szemzett rózsáknál a nemes részéből is egy darabot lehet a földbe juttatni, miltál maga is ver gyökereket. De ez csak akkor van helyén, mikor a tő, amelyre szemzünk, nem magonc, vagy is nem vadonc; mert hisz azért ottunk vadoncba, hogy erős gyökerei erősn fővű növényt kapjunk.

A rózsák nyírálása sem ajánlandó. Ellenben minden óvó-fának, melynek gyengeségét már külsőjeán láthatni, gondos eltávolítása igen szükséges.

Debreczeni hírmondó.

Debreczeni kaszinó kezelése alatti „Kaszinczy-alapítvány”-ról e f. évre kitűzött pályadíjak oda itélese m. hó 26-án történt. Jelen voltak az alkalommal Simonffy Sámuel mint bírálbizottmány elnöke; Ladányi Gedeon, Sárvári Elek, Szegedi Sándor és Illéssy György bírálbizottmányi tagok. — Először is elnök eladta, hogy fenirtalapítványból az 1864/4. tanévre a pályázati formalitások mellett következő két földtulárt tizetett ki pályázati: 1. Készítessék óda. Rím nem nélkülözhetlen kellék, hanem előnyül fog szolgálni hasonbecsi ritmetlen művek felett. A legjobb óda jutalma 6, a hozzá legközelebb álló pedig két db. arany. Készítessék fololvására alkalmozott humoros rezk. Jutalma a legjobbnak 8, a hozzá legközelebb álló becsinek két db. arany. — Eladta elnök továbbá, hogy az első feladatra a kitűzött határidőig összesen 18 pályamű érkezett hozzá, következő címek alatt: 1.) A családshöz. 2.) A sorshöz. 3.) Szabadda. 4.) Tört remények. 5.) Buzdítás. 6.) Öszszel. 7.) Egy lánykához. 8.) Ifjú barátomhoz. 9.) Ósainkhoz. 10.) A hegedűs Eczilburgban a honfoglalás ünnepély. 11.) Enek a honfoglaló sereg bevonuláskor a hun fővárosban. 12.) Czódi és vágy. 13.) Egy lányka sirján. 14.) Megelőzés. 15.) Leányka. 16.) Harangszó. 17.) Vágy. 18.) A szerencséhez. — A második feladatra összesen két pályamű érkezett be következő címe alatt: 1.) A fizikáltesztet varázsa. 2.) A szem. — Végre eladta elnök, hogy e pályaművek átvezetésére a jelenlevőket egyenkint felszólítván, minden egyes pályaművel való megismerkedésre alkalmat nyujtott s annál fogva jelenlevők immár nézetik kiscserélésére és az itélet kimondására hívja föl. Az idejében egyenkint köröztetett s most egészben a bírálbizottmány előtt fekvő pályaművek bő elemzése után következőkben lett megállapodás. Az első feladatra beérkezett pályaművek közül: a.) A 10-ik sz. alatti pályamű, melynek címe „A hegedűs Eczilburgban” ugy eszméi mint alakjánál fogva, a többi pályamű közt legjobban megközelítvén a magyar költészet jelen színvonalát, azt minden körülmény egybevételése után, a bizottmány az első díjra érdemesnek itélte. b.) A 11-ik sz. alatti „Ének a honfoglaló sereg bevonuláskor a hun fővárosba” című pályamű, melynek a többi felett előnyül szolgált jutoló tárgya s kidolgozásban éreztető könnyedsége; második jutalomra méltónak itéltetett. — A második feladatra beérkezett pályaművek közül a 2-ik szám alatt beérkezett „A szem” című humoros rezk, — mely eléggé elmes, kellemes tárgy

ban hangzás volt. Innen zenetanulmányi folytatása végett Lüdenburgban ment, honnan gyakran utazott el Hamburgba, hogy az ottani híres orgonaművész Rein két hallhassa. 1703-ban Béch már udvari zenész lón Weimarban, mely állomását a következő évből kezdve oda hagyta s Arnsztadtban hangzási hivatalt vállalt. Itt nyert második lelké tégeket meztől kifejlődésére ugyannarra, hogy három év eltelével mint udvari hangzás Weimarba hivatalt meg s néhány év múlva (1714.) udvari kamaraszófogly tisztelettel meg. 1723-ban Lipsché ment, hol is a híres tanáriskolában mint zenegazgató kitünő sikerrel működött, elete foglyát.

Bachnak művészete, műveinek nagyszerűsége és magasztosságában tunk ki. Csodálatraméltó hatást gyakorolt a hangvezetés (Stimmenführung) biamultra ragadó lánczolatai s az azok nyomán előidézett ritka ritmusok által, melyek főleg az szellemének oly csahatlan bizonyítékai voltak. Megjegyzendő, miképen Bach korában a tökélyes zene csaknem kizárólag az egyházi kiváltságos is szaporított hántétele körül az érdem babérait; neve a külföldön is emlegetve lón, sőt a frank rezecsaslád által több nembeli kitüntetésben s tiszteletnyilatkozatokban részesült. — Hatáls állomás gyszt hozott a művész- és művészetkedvelő világra. Elettét 1604. évből Lyon-ban végezte be.

Erzelem-meleget költeményei, — melyek közt „Mirtilla” című a legikerübbek közé tartoznak, — 1528-ban Verona-ban láttak sajtó után világot, melyek leginkább sonett — és dal-füzérből áll-lanak.

Arnold Zsófia.
E hölgy egyike vala Franczországn legunnepebb színművésznőinek. Napvilágot 1740. évből ita először, meg pedig azon szomorú történeti nevezetességn szobában, hol gyórkó Coligny admiral meggyilkoltatt.

Alig 17 éves korában (1757.) már szerepelni kezdte. Szerencsét-jét gyönyörűen cseggő varázshangja legott megalapítja a következők évből már a nagy operaszínház rendes tagján vetetett föl. Ez

TÁRCZA.

Török Irma Zullma temetésén.

Gyászos arczok, gyászos ének!
Sirva sirnak ifjak, vének!
Bus sohajtas a beszédök!
Sohajtot a szellő velők!

Deli színek drága hama
Van kitéve ravatalra!
Ezernek búszkesége!
Most ezerek vesztése!

Az életnek kerte árva:
A temető árva várja
A letrűt letrűt virágot,
Aminőt kevés kert látott;

Kong a harang, ... a kíséret
Fel sietni, lassan lépett;
Csendül a lelek harangja:
A nagy fájdalom viszhangja.

Ime, itt már s temető!
Mily szörny, mily leverő!
Pillanattal vélti töle,
Végtelen hosszú időre!

Jézus! a nap halálit
Ha egykor hátrálthatad!
Bizony, az ő élt napját
Jogosan megállíthatad!

Rárásd a temetőre
A feltámadás reménye:
Feljön egykor, deli fényben
E szép csillag, a kék égen!

Gyászos arczok, gyászos ének!
Sirva sirnak ifjak, vének!
Bus sohajtas a beszédök!
Sohajtot a szellő velők!

Oláh Károly.

Művészek és művésznők emlékesarnoka.

Angelo Mihály,

ki melléknevel Buoarottini-nak is nevezeltet, a Canossa grófi családól vette eredetét Capuában, 1474. évből.

E halhatatlan férfin, a legirakább egyéniségek közé tartozik azok közt, kik valaha a művészet legmagas fokára emelkedhetnek. Mint szobrász, építész, festész és költő egyaránt fényt kölcsönöz családai ősi nevének. Merész róptu ábrándján nagyszerűen valónak s teremtő művészi lelke nem ismert korlátot, melyen túl ne szárnyalt volna. Alig emelkedett ki a mindnapos szűk körökből, azonnal meleg pártolókra talált a népolyi udvarnál a Medici-kben, kik ellenszálhatlan ösztönt nyujtának neki, maga kiképezésében s majdan a művészet tetőpontjára emelkedésre. Idejét hol Nápoly, hol Rómában töltte, ahol több pápának megrendelést folytán számos építészeti remekművel s festményekkel dícsőitve névt.

A festészeti remekek közt legnagyobbban a maga kép, mely a sixtus-kapornál áll; s az „utolsó itéletet” jelképe. Kitünő tehetségének örök bizonyítványa meg a Rómában magt fonnálló péter-egyház, melyet legnagyobb részben ő építet.

Mily nagy becsülettel s általános tisztelet lón Angelo-nak ossz-társrésze, leginkább kiváltság azon körülmények, melyszerint egy-izben III. Pal pápa, 10 bíboroska által véve körül, tón nála megtisztelő látogatást.

Műremekei majdan is kőhámmal és csodálat tárgyai. Költeményei szintén sok érez, izlet és clezsel irvak.

De a kérihatatlan enyészet az ő életét sem kímélte; ámbár ha a porhüvelvet összeroncolta is: nagy szellemének a mulandóság mitem arhatott, mert örök életet nyert a művészet dicső pantheonában. El-hunytt 1574. évből, ösztönt s példát hagyva hátra mindet magasztató letekek.

Bach János, Sebastyén,

a németföld legjelesb zeneművészeinek egyike, született Eisenach-ban 1685-ben. Atyja Bach Ambrus udvari zenész volt, ki a zenészet elemieire oktatógat. Azonban életének 10-ik évből már árvaságra jut-ván, további zenészetit képzétesétit idős fivérétől nyerte, ki Odruff-

HIRDETMÉNYEK.

Részvényalírási felhívás.

A magas kormány előengedélyével ellátott 3000 darab 1000 frtos részvény által képviselt **három millió oszt. ért. frt.** alaptőkére fektendő

"PESTI BIZTOSÍTÓ INTÉZET"

czég alatti magyar általános biztosító társaság az alakuláshoz megkívántató részvények elkelte után f. é. október 17- és 18-kán megalakult.

A választmány a még kibocsátandó 1174 részvényre aláírást nyit, mire a t. cz. közönséget tisztelettel felhívja.

Ha az aláírások a fenebbi részvénytörzsmóghaladnak, a választmány leszállítást eszközöl.

Az aláírások minden egyes részvény után lefizetendő

A további befizetések következő rendben teljesítendő:

1864. november 20-tól 1864. november 30-ig	5 frt.
1865. január 1-től 1865. január 15-ig	50 "
" márczius 1-től " márczius 15-ig	50 "
" május 1-től " május 15-ig	50 "
" július 1-től " július 15-ig	50 "
" szeptemb. 1-től " szeptemb. 15-ig	50 "
Összesen:	305 frt. o. é.

A háromszáz forintot felül fizetett 5 frtból az alapszabályok 7 §-a értelme szerint a társaság alakítási költségei fedeztetnek.

A részvényenkinti 700 frt o. é. maradványról köteles minden részvényes annak idejében a részvény átvétele előtt jogérvényes és kellő biztosítékkal ellátott kötelezvényt kiállítani és azt a választmánynak átadni.

Az aláírási ívek f. é. november 7-, 8-, 9-, 10-, 11- és 12-kén az intézet helyiségén, (Bálványutca 7. sz. 1. emelet.) hol az alapszabályok is megtekinthetők vagy átvethetők, délelőtti 9 óratól délutáni 1 óráig állandnak nyitva.

A fenebbi napokban beérkező, részvényenkint 5 frttal ellátott bérmentesített levelek általi megkeresések aláírás gyanánt szolgálhatnak.

Azon t. cz. aláírók, kik kívánt mennyiségű részvényt nem kaphannak, a lelet többletet visszanyerik.

Pest 1864-iki októberben.

Gosdu Manó társasági alelnök.

Aebly Adolf, Szeghő József, Hoffmann Frigyes, Weisz Bern. Ferencz, Weisz A. M. igazgatók. Schwarzenfeld Sándor Ernő vezénylő igazgató.

1-3

87dik ÁRJEJYZÉK az „István“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debrecezen költségmetszen, késpénzfektetés mellett, csakrét értékesítés kötelezettség nélkül.)

A. szettli dara nagy szemű	12 frt.	—	kr
B. ugyanz apró	12	—	—
C. dara középszeri	10	—	—
0. királyi	11	—	—
1. manglizs	10	—	—
2. montlizs	9	—	—
3. zemlyelisz	8	—	—
4. feltékényelisz 1-1/2 rendű	6	—	—
5. ugyanz 2-dik	5	—	—
6. barnakényelisz	3	60	—
Készerelisz	4	40	—
Rozslisz 1-1/2 rendű	3	20	—
Hozslisz 2-dik rendű	3	15	—
00. árpakása	13	—	kr
0. árpakása	12	—	—
1. árpakása	10	—	—
2. árpakása	8	—	—
3. árpakása	6	—	—
4. árpakása	5	—	—
Arpalisz	2	20	—
Daracz	1	60	—
Léblisz 1-1/2 rendű	2	20	—
" 2-ik	1	60	—
Körpa	1	—	—
Buzsaly	1	80	—

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő.
E befizet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvettétől számított legfeljebb 3 hó alatt, hába nélkül, bérmentesen visszazárja.

Debrecezen 1864. Okt. 16.

Arverési hirdmény.

Sz. kir. Debrecezen város törvényszékének telekkönyvi tanácsa által közhírre tetetik, hogy öv. B. G. Istvánnak gyermekeivel közösen birt. vagyonai 2069 száma 8 hold 100 □ ol külső földvel együtt 700 aftra becsült háza folyó évi december 22-ik napján d. u. 3 órakor a helyszínen tartandó nyilvános árverésen bíróság el fog adni. Az árverési feltételeket Tóby István törvényszéki tanácsnoknál, mint a városi telekkönyvi tanácsnak az árverés megtartására kiküldött tagjánál megtekinthetnek. — Kelt Debrecezen a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1864. aug. 24-kén tartott üléséből. 1-3

2-3 éves almazemzések

A legemesebb őszi és téli fajokból, névjegyzék szerint **eladó.**

Ertekezhetni Szabó Lajos parlagi tánydján Vitéz Sámuellel.

Továbbá kiadók:
3 1/2 nyilas háztúri föld, épülettel s 2 darab majorsági föld.
Ertekezhetni Szabó Lajos kereskedőnél. 2-3

Ügyes kézi varrónok

alkalmazási nyernekek az első nyilvános varrónótézetben, Czeglédu. Kalkaháznál 1-3

Arverési hirdmény.

Sz. kir. Debrecezen város törvényszékének telekkönyvi tanácsa által közhírre tetetik, hogy Sárkadi József és nője Vasoczki Veronikának piacterzai 1912 száma 5 hold és 570 □ ol külső földével 3000 aftra becsült házuk folyó évi november 29-ik napján d. u. 3 órakor harmadikban a helyszínen árveréselteli fog. — Az árverési feltételek végrehajtó tanácsnok Tóby István arnál megtekinthetők. — Kelt Debrecezen a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1864. okt. 19-kén tartott üléséből. 1-3

Legújabb nagy pénzkisorsolás,

mely Frankfurt szabad város biztosítása és ügyelete mellett történik:

1 millió 967,900 forint.

A főnyeremények: 200,000, 100,000, 50,000, 50,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000 10,000, 6000, 5000, 4000, 3000, 2000, 1000 frt sil.

A már 25- és 24-ik novemberben leendő húzásnál részt lehet venni egész sorsjeggyel, melynek ára csak 6 frt o. é. vagy 3 tallér 15 ezüst garas. Fél sorsjeggyel, melynek ára 3 frt o. é. vagy 1 tallér 22 ezüst garas, — mely összegek alábbirt bankütlethez utasítandók.

Jacob Strauss
in Frankfurt am Main.

Jegyzés. Ki a csak hat húzásból álló kisorsolás ideje alatt legalább 100 illelleg 50 frtot nem nyer, annak 6, illelleg 5 frtja visszatérítetik. A hitelesített nyerevény-kimutatás az illetőknek díjmentesen a számon megküldetik. A nyerevény kifirtése pedig a húzás után 14 nap múlva történik.

Porosz kir. kerületi főorvos

Dr. KOCH jegesztett növényezukorkái

Valódi minőségben, eredeti dobozokban 70 és 35 ujkrájerárért kaphatók:

E legkiválóbban alkalmas fü- és virágnevdekből s részben a legtisztább cukor-kristályval állapodottságra hozott Dr. Koch-féle növényezukorkák — mint a legismertebb vélemenyések bizonyítják — enyhítő s izgalomcsillapító hatást eszközölnek; köhögés, rekedt és egyéb angyok legkitűnőbb tartalma által sikeres hatásnak, a beszedőszerv tisztasága s nyulköny-ságának firtartására a legmeglepőbb eredményt idézik elő. Nem csupán e válogatott növényezukorkák s a sajátosságuknál fogva különönbözik igen előnyösen a gyakran e válogatott növényezukorkák (Pâte peccolare), de főleg abban tűnnek ki jelösségük által Dr. KOCH növényezukorkái, hogy azokat az emésztési szervek könnyen megírják s a huzamos használat után is, semmi gyomorfájdalmat, sem savat, vagy nyálkasságot nem okoznak.

Dr. KOCH növényezukorkái hosszukás dobozokba kaphatók, melyeknek barna irással nyomott fehér czimlappja az alább álló pecsétet és irást viselik.

Debrecezen
Rothschneck Károly gyógyszer- és Gerébly és Hamly füzzer-kereskedésében (Széchenyi-utca szegletén).

Dr. Aug. Willh. Koch
Frankfurt a. M.

Arverési hirdetés.

Sz. kir. Debrecezen város törvényszéke telekkönyvi tanácsának folyó évi sept. 16-kán 1198. sz. a kelt végzésé folytán közönséges tétetik, miszerint debreczeni lakos Sz. o. t. y. 3. gy. j. Elk. urnak engedélyeztetve 2572 számu 13,390 aftra becsült háza, 744 1/2 □ ol belső telkével, ellenben külső földje nélkül a helyszínen tartandó közönséges bírói árverés útján el fogján adattani, — avégett első határidőül e folyó évi november 16, szükség esetére pedig második határidőül december 21-ik napjának d. u. 5 órá vannak kitűzve. — Az árveréni kívánt tartozik az árveréskor bánatnyújtó 800 frtot betenni és, rszültetvén a dob, az azonnal a vételár egy harmad részét kiptólni és a háznak a belső telkének azonnal birtokába lép. — A többi feltételek törvényszéki főjegyző Kiss S. Imre urnál megtekinthetők. — Kelt sz. kir. Debrecezen város törvényszéke telekkönyvi tanácsának 1864. szept. 16-kán tartott üléséből. 2-3

Gyümölcsfacsemete eladási hirdetés.

A debreczeni kertészeti egyesület igazgató-választmánya halotzán folytán figyelmeltetnek az egyesület tagjai, miszerint évi csemete illeményüket, — melynek darabszáma az éven közzéülésig alapító tagnak 12-re, részvényes tagnak 6-ra határozottott, — folyó hó 9-dikétől kezdve beárólag 16-dikáig, naponként déleltáni 2 óratól 5-ig egyesületi pénztárnok Makó István ur Vecseyház alatti kereskedésében, az ott megtekinthető jegyzék alapján, — darabjaért fizetendő 20 kr készpénzfirtetés mellett, annyivalinkább siessenek kívánati, mivel azonnal 30 kr-javal nem tagoknak is, tejszék szerinti mennyiségben adati fognak, — megjegyeztesen, miszerint egyesületi tag is illelték felül, darabját 30 kr-javal fizetendi.

A díszfacsemetek, — mintan ezekből illelték nem adatik, — következő ár mellett kaphatók, ugymint: az akákszfajok 30. — Tamarisca, Olajfa 20. — Ailanthus, Hibiscus 15. — a többi másféle csemetek 10 kr-javal.

Debrecezen 1864. november 4.

Az igazgató bizottság.

1-1